

WYDZIAŁ MATEMATYKI FIZYKI I INFORMATYKI

PRACA LICENCJACKA

INFORMATYKA

System rejestrowania usterek i napraw

Autor:

Dominika Pienczyn

Promotor: dr Włodzimierz Bzyl

Gdańsk 2017

podpis promotora	podpis autora

Streszczenie

Praca przedstawia aplikacje internetową o nazwie "Awaria" która jest systemem rejestrującym usterki oraz naprawy sprzętu i została stworzona w grupie 3-osobowej. Jako cel, postawiłam sobie wykonanie frontendu aplikacji oraz stworzenie poszczególnych elementów takich jak: automatyzacja powiadomień, filtracja danych, uaktywnienie resetowania hasła oraz e-maili powitalnych podczas rejestracji. Do stworzenia aplikacji wykorzystano system Linux, baze danych Postgresql, framework Ruby on Rails oraz Bootstrap a następnie wdrożono ją na serwer Heroku. Wgląd do szerszej dokumentacji możliwy jest pod adresem https://github.com/dpienczyn/awaria1, przechowywany w repozytorium Githuba razem z kodem aplikacji.

Rozdział 1

1. Wstęp

Graficzny interfejs użytkownika to ogólne określenie sposobu prezentacji informacji przez komputer oraz interakcji z użytkownikiem, polegające na rysowaniu i obsługiwaniu widżetów. Głównym aspektem tworzonego interfejsu jest optymalne rozmieszczenie elementów na stronie zgodnie z ergonomią pracy oraz szata graficzna która pełni ważną rolę dopełniającą i pomaga prowadzić użytkowników przez strukturę informacji prezentowaną w serwisie. Kolejnym istotnym elementem jest to aby aplikacja była responsywna. W dzisiejszym świecie korzystamy z różnego typu urządzeń nośnych tzn tabletów, smartfonów itp. dlatego tak ważne jest to aby aplikacja umiała dopasować sie do każdej rozdzielczości i każdego nośnika automatycznie. Od prawidłowo zaprojektowanego interfejsu zależy sukces strony, wygoda, intuicyjność oraz odpowiednia funkcjonalność. W mojej pracy zamierzam przedstawić to w jak prosty i skuteczny sposób można zmienić szatę graficzną aplikacji oraz kilka innych elementów które umożliwiły zwiększenie funkcjonowania danego systemu.

Rozdział 2

2. Wykorzystane technologie

2.0.1 Ruby on Rails

W utworzonym projekcie wykorzystano język Ruby wersje 2.3 oraz Framework Rails wersja 5.0.0. Ruby on rails jest frameworkiem open source i wykorzystuje się go do tworzenia aplikacji webowych. Napisany został z wykorzystaniem architektury MVC (ang. Model-View-Controller).

Modele (ang. Model) reprezentują dane aplikacji i służą do manipulowania tymi danymi. W Railsach jest tak że jeden model odpowiada jednej tabeli w bazie danych.

Widoki (ang. View) tworzą interfejs użytkownika aplikacji i służą do dostarczania danych do przeglądarki internetowej bądź innego urządzenia. Są to pliki zawierające kod w języku Ruby i HTML.

Kontrolery (*ang. Controller*) w nich znajduje się cała logika aplikacji, mają za zadanie połączyć model i widok. Odpowiadają za przetwarzanie żądań przychodzących z przeglądarki internetowej, za pozyskiwanie danych z modeli oraz przekazanie ich do widoków w celu ich reprezentacji.

2.0.2 Bootstrap

Bootstrap – Framework CSS, zawiera wiele narzędzi które przydają się podczas tworzenia interfejsu graficznego stron oraz aplikacji internetowych. Jest bardzo prosty w obsłudze, nie potrzeba wiele umiejętności żeby zacząć z nim pracować. Wystarczy podstawowa wiedza by rozpocząć tworzyć coś własnego. Bootstrap bazuje głównie na gotowych rozwiązaniach HTML i CSS. Może być używany do stylizacji m.in. przycisków, formularzy, wykresów nawigacji oraz innych komponentów wyświetlanych na stronie. Framework korzysta również z języka JavaScripts. By zacząć korzystać z platformy Bootstrap należy w pliku Gemfile dodać gem który odpowiedzialny jest za odpowiednie funkcjonowanie Frameworka.

Bootstrap jest platformą stylów CSS więc każdy kod powinien, zapisany być w pliku o dowolnej nazwie z rozszerzeniem *css.scss. Pliki musza być umieszczone w przeznaczonym do tego katalogu /app/assets/stylesheets.

W plikach z rozszerzeniem musza znaleźć się dwa kody:

```
@import "Bootstrap-sprockets"

@import "Bootstrap"
```

Wymagane są również referencje do skryptów JavaScripts które wykorzystywane są przez platformę.

```
//= require Bootstrap-sprockets
//= require Bootstrap
```

2.0.3 Baza danych

W projekcie posłużono się bazą danych Postgresql w wersji 9.5. Jest to jedna z trzech najpopularniejszych wolnodostępnych systemów zarządzania danymi. W Ruby on Rails wszystkie ustawienia bazy danych odbywają się w domyślnym pliku konfiguracyjnym *config/database.yml*. W pliku znajdują się trzy środowiska:

✓ rozwojowe (ang. development) - jest używane na komputerze programisty aby mogł kontrolować zmiany które zaistaniały w projekcie

 \checkmark testowe (
 $\mathit{ang. test})$ - służy do uruchamiania testów automatycznych

✓ produkcyjne (ang. production) - jest stosowane wtedy kiedy aplikacja uruchomiona jest na serwerze produkcyjnym

Poniżej znajduję się kod środowiska produkcyjnego, zamieszczonego w projekcie:

Kod 2.1: Zawartość pliku database.yml

production: 1 2 3 4 <<: *default

database: awaria_production

username: awaria

password: PG#sysawa88!!

Rozdział 3

nego polecenia

Implementacja

3.0.1 Interfejs graficzny użytkownika

Pierwszy interfejs graficzny został stworzony w latach 70, XX wieku przez firme Xerox. Służy on do komunikowania się człowieka z oprogramowaniem komputera, wykorzystując obiekty wyświetlane na monitorze w trybie graficznym. Interfejs graficzny określa wygląd oraz funkcjonalność obiektów.

Składa sie zazwyczaj z:

√menu

√wyświetlanych na ekarnie ikonek które oznaczają obiekty i polecenia

√okien wyświetlanych na ekranie

√ funkcje dialogowe np. zapytania potwierdzajace usuniecie lub zmiane wyda-

W projekcie do stworzenia interfejsu wykorzystano framework Bootstrap który korzysta również z języka JavaScripts.

Jednym z ciekawszych widoków, które miałam okazje wykonać był panel logowania użytkownika.

Rysunek 3.1: Nieostylowany panel logowania

Kod odpowiadający za widok logowania znajduje się w ścieżce *views/devise/ses-sions/new.html.erb*. Poniżej przedstawiam część kodu, który został podczas generowania, obrobiony kodem HTML w bardzo okrojony sposób:

Kod 3.1: Wygenerowany kod z podstawowym kodem HTML

```
<%= form_for(resource, as: resource_name,</pre>
1 ||
   url: session_path(resource_name)) do |f| %>
2
   <div class="field">
   <%= f.label :email %><br />
5
  <%= f.email_field :email, autofocus: true %>
6
   </div>
   <div class="field">
7
   <\%= f.label :password \%><br />
   <%= f.password_field :password, autocomplete: "off" %>
10
   </div>
```

Panel logowania obrobiony kodem HTML, JavaScript oraz CSS przedstawiam poniżej:

NA LOGOWANIE REJESTI	RACJA
	Zaloguj się
Adres email	
Hasło	
☐ Zapamietaj mnie	Zapomniałeś hasła?
Zaloguj się	Rejestracja

Rysunek 3.2: Ostylowany panel logowania

Kod 3.2: Kod obudowany kodem HTML JavaScripts oraz CSS

```
<h2>Zaloguj się</h2>
   <hr class="colorgraph">
   <div class="form-group">
   <%= f.email_field :email, autofocus: true, class:</pre>
5
   "form-control input-lg", placeholder: "Adres email" %>
6
   </div>
7
   <div class="form-group">
   <%= f.password_field :password, autocomplete:</pre>
   "off", class: "form-control input-lg", placeholder: "Hasło" %
10
   </div>
   <span class="button-checkbox">
12
   <button type="button" class="btn"
13
   data-color="info">Zapamietaj mnie</button>
   <% if devise_mapping.rememberable? -%>
   15
   <% end -%>
   <%= link_to "Zapomniałeś hasła?",</pre>
17
   new_password_path(resource_name), class: "btn btn-link pull-right"
18
   </span>
```

oraz kod CSS w pliku app/assets/stylesheets/custom.css.scss.

```
.colorgraph {
border-top: 70px;
height: 5px;
border-top: 0;
background: #c4e17f;
border-radius: 5px;
background-image: -webkit-linear-gradient(left, #c4e17f, #c4e17f 12.5%, #f7:background-image: -moz-linear-gradient(left, #c4e17f, #c4e17f 12.5%, #f7fdcabackground-image: -o-linear-gradient(left, #c4e17f, #c4e17f 12.5%, #f7fdcabackground-image: linear-gradient(to right, #c4e17f, #c4e17f 12.5%)
```

Rozdział 4

Elementy funkcjonalne systemu

4.0.1 Uaktywnienie przypominania hasła na e-mail

Konfiguracji przpominania hasła na adres e-mail użytkownika, dokonuje się w pliku konfiguracyjnym *config/environments/production.rb*. Ze względu na wdrożenie aplikacji na serwer Heroku wykorzystałam dodatkowy element tej platformy do korespondencji z użytkownikiem o nazwie Sendgrid.

Kod 4.1: Konfiguracja środowiska production.rb

```
config.action_mailer.smtp_settings = {
user_name: ENV['SENDGRID_USERNAME'],
password: ENV['SENDGRID_PASSWORD'],
domain: 'awaria-system.herokuapp.com',
address: 'smtp.sendgrid.net',
port: 587,
authentication: :plain,
enable_starttls_auto: true
}
```

W pliku dane na temat hasła oraz nazwy użytkownika, zostały ukryte i dostępne są tylko dla użytkowników do tego uprawnionych. Wszystkie dane znajdują się na platformie Heroku. W sekcji *domain* deklarujemy adres url strony pod który została wdrożona.

4.0.2 Uaktywnienie e-maili powitalnych podczas rejestracji

W pracy wykorzystałam element e-maili powitalnych podczas pierwszej wizyty na stronie, które informują użytkownika o pozytywnym przejściu rejestracji. Wiadomości powitalne wysyłane są automatycznie, tuż po aktywacji adresu mailowego. Są elementem podtrzymania dalszej komunikacji z klientem. Do zaimplementowania tej funkcjonalności wykorzystałam plik *app/models/user.rb*.

Kod 4.2: Kod odpowiedzialny za wysyłanie e-mail powitalnych

```
class User < ApplicationRecord
after_create : welcome_send
def welcome_send
WelcomeMailer.welcome_send(self).deliver
end
```

W treści wiadomości, na adres użytkownika zostaje wysłane hasło, wprowadzone podczas rejestracji oraz logo firmy. Wiadomości przesłane zostają w formie *html* oraz *txt*. Wybrałam te dwa formaty ponieważ *txt* z pewnością trafi do każdego odbiorcy, natomiast wiadomości w formie *html* mogą być nieczytelne dla niektórych przeglądarek pocztowych. Różnica polega na tym że dzięki kodzie HTML wiadomości wyglądają atrakcyjniej graficznie. Treści wiadomości powitalnych w formie *.html* oraz *.txt* zostały zawarte w pliku *app/views/welcome_mailer*.

AWARIA

Rysunek 4.1: Format wiadomości wysyłany w formie .html

4.0.3 Przeszukiwanie danych w czasie rzeczywistym

W aplikacji wykonano dodatkowo przeszukiwanie danych w czasie rzeczywistym, umożliwiające wyszukanie danych w tabeli. Używając filtru, można wyświetlić tylko dane które nas interesują i ukryć pozostałe. Po przefiltrowaniu danych w zakresie tabel można ponownie zastosować filtr w celu otrzymania aktualnych danych badź można wyczyścić filtr w celu ponownego wyświetlenia wszystkich danych w tabeli. Filtr który zastosowałam w projekcie został stworzony dla tabel: użytkownika, stanowiska, działu, zgłoszeń. W przeszukiwniu danych dla jednej tabeli zastosowałam kilka warunków. Podczas wpisywania fraz, program nie rozróżnia wielkości liter za co odpowiada operator ILIKE.

Tabela użytkowników, filtrowanie według:

- imię (ang. first_name)
- nazwisko (ang. last_name)
- adres e-mail (ang. email)

Tabela zgłoszeń, filtrowanie według:

- nazwa urządzenia
- adres e-mail
- imię (ang. first_name)
- nazwisko (ang. last_name)

Tabela stanowisk, filtrowanie według:

– nazwa

Tabela działów, filtrowanie według:

- nazwa

Do wykonania tego elementu funkcjonalnego, wykorzystałam plik app/controllers/zgloszenies_controller.rb.

Kod 4.3: Dane według których nastepuje przeszukiwanie

```
1 @zgloszenies = Zgloszenie.includes(:user)
2     .where("zgloszenies.nazwa_urzadzenia ILIKE :q OR users.email ILIKE :q OR
3     users.first_name ILIKE :q OR users.last_name ILIKE :q",
4     q: "%#{params[:search]}%").references(:users)
5     end
```

W tym pliku zostały zawarte wszystkie dane które umożliwiają przeszukanie tabeli zgłoszenie. Referencje użytkownika zostały powiązane z tabelą zgłoszeń co umożliwia nie tylko wyszukanie interesującego nas zgłoszenia jak również na podstawie zgłoszeń możemy wyszukać w bazie użytkownika oraz sprawdzić jakie zgłoszenie złożył i w jakim czasie. Funkcjonowanie przeszukiwania danych w czasie rzeczywistym opiera się także na kodzie JavaScript:

app/assets/javascripts/custom.js

Kod 4.4: JavaScripts - przeszukiwanie w czasie rzeczywistym

```
1 $(document).on('keyup', '.search_form_z input', function() {
2 $('.search_form_z').delay(200).submit();
});
```

Dzięki wykorzystanemu kodzie JavaScripts użytkownik podczas wpisywania frazy nie musi dodatkowo klikać na przycisk, proces odbywa się w momencie, kiedy w wyszukiwarke zostaje wprowadzona pierwsza litera, czas wyszukiwania to 200 milisekund.

4.0.4 Automatyzacja powiadomień

W projekcie utworzyłam automatyzacje powiadomień która polega na byciu w stałym kontakcie z użytkownikiem który zgłosił usterke w systemie. Poprzez rejestracje w systemie, za pomocą adresu e-mail, na ten sam adres otrzymuje powiadomienia zawierające aktualny status swojego produktu. Na powiadomienia składają się trzy etapy:

√ started (przyjęcie usterki) - etap na którym, następuje zgłoszenie usterki w systemie

✓ inprogress (rozpoczęcie naprawy) - etap na którym, rozpoczyna się naprawę usterki

√ finished (zakończenie naprawy) - etap na którym, zakończono naprawę usterki

Do zaimplementowania tego elementu wykorzystałam plik znajdujący się w *ap- p/mailers/customer_notification_mailer.rb* w którym zawarłam kod:

Kod 4.5: Opis statusów w modelu

```
class CustomerNotificationMailer < ApplicationMailer
   def started(zgloszenie_id, user_id)
3
   @zgloszenie = Zgloszenie.find(zgloszenie_id)
   user = User.find(user_id)
5
   mail(subject: default_i18n_subject, to: user.email)
6
   end
7
8
   def inprogress(zgloszenie_id, user_id)
   @zgloszenie = Zgloszenie.find(zgloszenie_id)
10
   user = User.find(user_id)
   mail(subject: default_i18n_subject, to: user.email)
11
12
   end
13
14
   def finished(zgloszenie_id, user_id)
   @zgloszenie = Zgloszenie.find(zgloszenie_id)
15
   user = User.find(user_id)
   mail(subject: default_i18n_subject, to: user.email)
17
18
   end
19
   end
```

W pliku *zgłoszenies_controller.rb* znajdujący się w ścieżce *app/controllers* znjadują się kody:

Kod 4.6: Powiadomienia o przyjęciu usterki do naprawy

```
def create
CustomerNotificationMailer.started(@zgloszeny.id,
    @zgloszeny.user_id).deliver_later
```

Metoda *def create* odpowiada za tworzenie nowych zgłoszeń do której przypisano status *started*.

Kod 4.7: Powiadomienia o rozpoczeciu i zakończeniu naprawy usterki

Metoda *def update* odpowiada za edycję zgłoszeń do której przypisano status *in- progress* i *finished*, biorąc pod uwage to że status *started* podczas edycji, przy kolejnej edycji, nie może uzyskać już statusu początkowego.

Rozdział 5

Testy

5.0.1 Testowanie aplikacji na urządzeniach mobilnych

Test optymalizacji mobilnej jest jedną z wielu rzeczy, które są bardzo istotne a z tego względu że więcej osób na dzień dzisiejszy korzysta z internetu za pomocą urządzeń mobilnych.

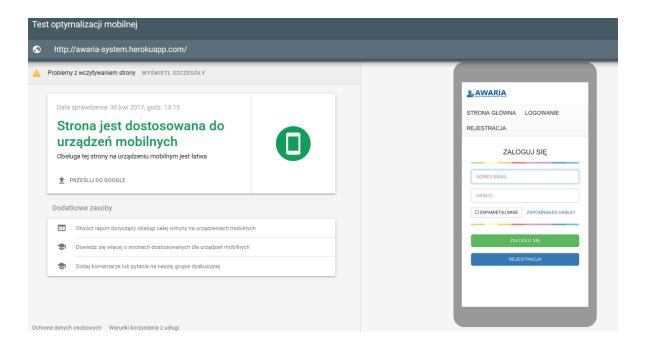
Aby strona nadawała się do użytku na urządzeniach mobilnych trzeba pamietać o tym by:

- 1. Czcionka nie była zbyt mała ponieważ wtedy strona staje się nieczytelna i wymaga powiekszenia widoku w celu odczytania jej treści
- **2.** Elementy dotykowe czyli przyciski i linki nawigacyjne, nie były zbyt blisko siebie, ponieważ użytkownicy korzystając z takiej strony mają problemy z naciśnięciem wybranego elementu bez dotknięcia elementu sąsiadującego.
- **3.** Rozmiar zawartości niedopasowany do widocznego obszaru aby rozwiazać taki problem należy upewnić się czy strona korzysta z wartości względnych szerokości i pozycji elementów css. Ważne jest również to by obrazy się skalowały.

Aby przeglądarka odpowiednio przeskalowała zaprojektowaną stronę do rozmiarów okna w pliku *app/views/layouts/application.html.erb* należy dodać meta-tag:

Kod 5.1: Meta tag odpowiedzialny za skalowanie

Testy na optymalizacje mobilną, wykonałam za pomocą narzędzia **Mobile-Friendly Test - Google Search Console**.

Rysunek 5.1: Test optymalizacji mobilnej

5.0.2 Test szybkości ładowania strony

Test szybkości ładowania strony polega na zbadaniu, to w jakim czasie ładuje się aplikacja. Im krótszy czas tym wyższa pozycja w Google. Według przeprowadzonych badań im wolniej ładuje się strona, tym mniej czasu spędza na niej użytkownik. Wywiera także istotny wpływ na przeglądanie podstron przez użytkownika i szybkie dotarcie przez niego do porządanych informacji co przekłada się na oszczędność czasu oraz oszczedność transferu w przypadku urządzeń mobilnych. Dzięki szybko działającej stronie roboty wyszukiwarek mogą szybciej przeskanować strone i wyszukać nowe treści.

Po wykonaniu testów narzędzie wskazało obszary w których miejscach należałoby użyć udoskonaleń, by strona ładowała się o wiele szybciej. Obszary dzielone są według trzech priorytetów: wysokim, średnim, niskim.

Na podstawie badań PageSpeed Insights aplikacja otrzymała następujące wyniki:

Szybkość działania strony na komputerach PC <u>89/100</u> - udoskonalenia na poziomie niskim

Szybkość działania strony na urządzeniach mobilnych <u>71/100</u> - udoskonalenia na poziomie średnim

Według **PageSpeed Insights**, strone można uznać za działającą dobrze, kiedy wynik w obu testach osiągnie conajmniej 85 punktów.

Sugestie dotyczące poprawek jakie należałoby przeprowadzić:

- ✓ Wyeliminuj blokujący renderowanie kod JavaScript i CSS z części strony widocznej na ekranie. Strona zawiera blokujące skrypty (3) i blokujące zasoby CSS (3). Powoduje to opóźnienia w renderowaniu strony.
- ✓ Wykorzystaj pamięć podręczną przeglądarki. Ustawienie daty wygaśnięcia lub maksymalnego wieku zasobów statycznych w nagłówkach HTTP powoduje, że przeglądarka wczytuje z lokalnego dysku twardego zasoby pobrane wcześniej, zamiast ponownie pobierać je z sieci.

Przestrzegane reguły, które zostały wykonane zgodnie z wymaganiami:

- 1. Nadaj priorytet widocznej treści: Część strony widoczna na ekranie ma odpowiedni priorytet.
- 2. Skróć czas odpowiedzi serwera: Serwer odpowiedział szybko.
- 3. Unikaj przekierowań stron docelowych: Strona nie zawiera przekierowań.
- 4. Włącz kompresję: Kompresja jest stosowana.
- 5. Zmniejsz CSS: Kod CSS jest zmniejszony.
- 6. Zmniejsz HTML: Kod HTML jest zmniejszony.
- 7 Zmniejsz JavaScript: Zawartość pliku JavaScript jest zmniejszona.
- 8. Zoptymalizuj obrazy: Grafiki są zoptymalizowane.

5.0.3 Walidacja kodu

Walidacja to inaczej proces weryfikowania poprawności składniowej pliku XHTML. Wyróznia się dwa rodzaje takiej poprawności składniowej: połączone z kontrolą zgodności z oficjalną specyfikacją XHTML, gdzie zastosowane zostają serwisy siecowe tak zwane parasery oraz sprawdzanie wyłącznie poprawności składniowej w tym przypadku sotosuje się specjalne programy do tego przeznaczone czyli walidatory.

Dlaczego zatem należy używać walidacji:

- 1 Ponieważ jeżeli kod strony jest poprawny to prawdopodobieństwo że strona będzie dobrze wyświetlana na większości przeglądarek jest większa.
- 2 Gdy strona nie zawiera błędów to szybciej się ładuje, gdyż nie musi zastanawiać się jak interpretować nie właściwie zamieszczonych znaczników.
- 3 Możliwość wykrycia i poprawy błedów przed oddaniem strony do użytku.
- 4 Dzięki walidacji możemy nabyć dodatkowej wiedzy o języku XHTML oraz w przypadku zmiany specyfikacji.

Do walidacji kodu użyłam narzędzia dostępnego online o nazwie **W3C** znajdującego się na stronie https://validator.w3.org.

Wyniki walidacji wykazały niewielką ilość popełnionych błędów, łącznie siedem, niżej przedstawiam wybrane przez mnie trzy:

```
Error: Unclosed element div.
From line 52, column 7; to line 52, column 38
p"> <div class="col-xs-12 col-md-6">

Error: Unclosed element fieldset.
From line 35, column 3; to line 35,
column 12
set-3"> <fieldset> <

Error: Unclosed element div.
From line 33, column 1; to line 33, column 17
ntainer"> <div class="row"> <div</pre>
```

Kod CSS według walidatora został napisany bezbłednie:

Aby pokazać czytelnikom swojej strony, że stworzyłeś stronę interoperacy

```
<a href="http://css-validator.org/check/referer">
<img style="border:0; width:88px; height:31px"
src="http://css-validator.org/images/vcss.png"
alt="Poprawny CSS!" />
</a>
```

Bibliografia

- [1] Użytkownicy Wikibooks. Ruby. Wikibooks; 1 edition (February 17, 2008).
- [2] Nicholas J. Higham, *Accuracy and stability of numerical algorithms*, SIAM, Philadelphia 1996.
- [3] Nicholas J. Higham, Functions of Matrices. Theory and Computation, SIAM, Philadelphia 2008.
- [4] Maksymilian Dryja, Janina i Michał Jankowscy, *Przegląd metod i algorytmów nu-merycznych, część* 2, Wydawnictwa Naukowo-Techiczne, Warszawa 1982.

Spis treści

1	1. Wstęp		2
2	2. Wykorzy	stane technologie	3
	2.0.1	Ruby on Rails	3
	2.0.2	Bootstrap	4
	2.0.3	Baza danych	5
3	Implement	tacja	7
	3.0.1	Interfejs graficzny użytkownika	7
4	Elementy f	unkcjonalne systemu	11
	4.0.1	Uaktywnienie przypominania hasła na e-mail	11
	4.0.2	Uaktywnienie e-maili powitalnych podczas rejestracji	12
	4.0.3	Przeszukiwanie danych w czasie rzeczywistym	14
	4.0.4	Automatyzacja powiadomień	16
5	Testy		18
	5.0.1	Testowanie aplikacji na urządzeniach mobilnych	18
	5.0.2	Test szybkości ładowania strony	20
	5.0.3	Walidacja kodu	22

arszawa, dnia	
Oświadczenie	
świadczam, że pracę licencjacką pod tytułem: "Awaria - System rejestrowania uste k i napraw", której promotorem jest dr Włodzimierz Bzyl, wykonałem/am samo	
ielnie, co poświadczam własnoręcznym podpisem.	
	••